

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi morajo se pošiljati uredništvu lista. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in v rokopisi se ne vračajo.

Izjave in odgovori urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadrage z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znesla: Za celo leto K 31.20
Za pol leta 15.60
Za tri mesece 7.80
Za nedeljsko izdajo za celo leto 6.20
Za pol leta 3.00

Zvezna armadna poročila.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se razglasi: 29. junija 1917.

Vzhodno in jugovzhodno bojišče. — Razven zvišanja bojnega delovanja v Galiciji nič novega.

Italijansko bojišče. — Jugovzhodno Gorice in v odseku Ploekna je bil sovražni topovski ogenj živahnejši. Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan, 29. junija 1917.

Zapadno bojišče. — Armada kraljevice Ruprehta: V Flandriji je bilo topovsko delovanje le v nekaterih odsekih živahno. Srditi boji so se vršili večkrat med prekopom La Bassee in Scarpo.

Napad močnih angleških sil na že pred delne časa opuščeno bojno ozemlje, strleba proti sovražniku zapadno in jugovzhodno Lensa, ki je bil izvršen danes zgodaj zjutraj ob cesti v Arras, je bil udarec v prazno. Zvečer je po bobnajočem ognju izvršilo več divizij napade med Hulluchom in Mericourtom in od Fresnoi do Gaverella. Pri Hulluchu kakor tudi med Loosom in cesto Lens—Lievien je bil sovražnik poginjen nazaj z ognjem in s protinapadom. Zapadno Lensa po srditih bojih z našimi četami v predozemlju sovražnik ni izvršil novega napada. Pri Avionu se je njegov s posebno silo izvršen močni napad popolnoma izjalovil. Tu je napad po prihodu ojačen iznova. Tudi ta napad je bil z ognjem in s protinapadom izjalovljen. Med Fresnoi in Gaverella je sovražnik svoje prvotne izgubne, v našem topovskem ognju razpadle napadne valove neprestano odzival z dovažanjem francoskih čet. Po srditih bojih iz bližine so se ustalili Angličani v naši najsprednejši črti med Oppy in milinom na veter pri Gaverella. Naše čete so se bile sijamo. Sovražnik je hotel vsled naše dobri skupno delujoče obrambe in v bojih moza proti mozi velike krvave izgube. — Armada nemškega cesarjeva: Na Cheminu des Dames, pri Fort de Malmansonu, južno Courtenona in jugovzhodno Allensa kraljevni sunki. Vzhodno Cerny je imelo večje podvzetje westfalskih polkov popoln uspeh. Zavzeli so namreč francosko postojanko v širini nad tisoč metrov, dalje žilavo brani predor in obdržali vse kljub srditimi protinapadom. Skupno je bilo pri teh bojih ujetih nad 150 moč in uplenjenih nekaj strojev. Na zapadnem bregu Meze je bil izveden skrbno pripravljen napad na zapadnem poboju višine 304. Po kratki topovski pripravi so zavzeli poznanski polki s krepkim sunkom francosko postojanko na obeh straneh ceste Malancourt—Aisne v širini 2000 m in globlini 500 m. Tako sledi sovražni protinapad so bili odbiti še pred osvojenimi črtami. Danes zjutraj je neki virembenški polk zavzel v gozdu Avocourt 300 m širok del francoskih utrd. Desetda je bilo naštetih nad 550 ujetnikov. Plen še ni dognan. — Armada vojvode Albrehta: Nobenih posebnih dogodkov.

Na vzhodnem bojišču in na macedonski fronti je položaj neizpremenjen.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 28. (Kor.) Generalni štab poroča: Macedonsko fronta: V okolju Moglene na desnem bregu Vardara, pri Alčak Male in ob dolini Strumi pri Jenikelu so bili sovražni poizvedovalni oddelki pregnani.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 28. (Kor.) Wollfov urad poroča: V Kanalu, Atlantskem in Severnem morju so potopili naši podvodniki vnoč 25.500 ton.

LONDON, 28. (Kor.) Renterjev urad poroča: Naznanja se, da so bili poveljnik in dva moza nekega Zeppelina, ki je bil sestreljen, živi ujeti. Oba moza sta bila težko ranjena, tako da je težko pričakovati, da okrevata.

PODLISTEK

Milijonar, ki je izginil.

Roman. Francoski spisal Evgen Chavette.

— V svojem poročilu ste omenili, da ste pri umirajočem ranjencu našel samo tri omote bankovcev.

— Pripravljen sem prisesti, da so bili samo trije.

— Ali so bili ti trije?

— O, da! Poznam jih po luknji . . . mislil sem celo, da so bili preluknjani zato, da bi jih bili nabrali na vrvice.

— Dobro, odstopite.

— Sodnik se je obrnil zopet k de Lozerilu in nadaljeval:

— Prosim, ponovite svoje pojasnilo o preluknjanih bankovcih.

— De Lozeril je povedal ponovno, kako

se je privadil, da je v igralnici v ulici des Bons-Enfants ves papirnat denar pri igri z bodalcem pribral na mizo in sicer ožle, kar so neki lopovi s pomočjo prepla dali odpilniti ves papirnat denar z mize.

Po tej pripovedi se je sodnik zopet obrnil k baronu de Cambiacu, ki je navidezno poslušal vse zelo ravnodušno.

— Gospod de Cambiac, povejte nam morda, kako je omot bankovcev, ki ste ga dal izročiti gospodu de Lozerilu v poplačilo svojega dolga, prišel v vašo last?

De Cambiac je molčal.

— Pazite! Molk bi vam znal postati nevar. Gospod de Lozeril pravi, da je imel širi take omote pri sebi. Zapisnik ugotavlja, da so se našli samo trije v ranjenčevih žepih. Kam je torej prišel četrti? Ta omot tu, ki ste ga spoznal vsi za svojega, je tudi preluknjani. Sicer vas nikakor ne smatramo za krivega, toda ko

se je branite, odkod ste dobil ta denar, preprečite sodišču zasledovanje postopnih lastnikov denarja in razkritje pravega krivca onega namreč, ki po napadu ni imel več časa, da bi popolnoma oropal svojo žrtve, ker je v tem prišla straža.

— Oho, kot se zdi, meriš name, stara sova! — je zamrmral Hanibal, ki je opazil, da se je sodnik na koncu svojega govora ozrl nanj.

Baron je molčal kot prej.

— Zadnjikrat, gospod, vam svetujem: odgovorite! — je silil sodnik.

Vsi navzoči so pridržujoč sapo čakali odgovora barona de Cambiacu, ki pa je le molčal.

— Kaj je? Kaj hočete? — je gospod de Badiere osorno vprašal narednika, ki je zopet stopil pred sodnika.

— Gospod sodnik, izpolnil bi rad svojo izpovedbo. Omenil namreč nisem

nekega dejstva, katero sem tedaj smatral za tako brezpomembno, da ga nisem niti omenil v svojem poročilu.

— Govorite.

— Nekaj minut, preden smo našli ranjenca na razkrižju, smo srečali barona de Cambiacu.

— Kam pa gledate?

— Na mojo vero, gospod sodnik, to je zopet zelo čuden slučaj. Ne prav daleč od tam, kjer se je zgodil zločin, za vrhom Brichetove palače, sem našel polovico srebrne ostroke, čisto podobne temle, ki jih vidim na škornjih barona de Cambiacu.

Pripomnil se je, da bi si še natančneje ogledal ostroke na baronovih podpetkih, ter nato vzkliknil:

— Glej! Ta ostroga je novejša od one druge gotovo je zelo zločimeno kupil drugo. Saj bi se celo tudi lahko oni kos, ki sem ga našel jaz, primerjal z ostrogo

EDINOST

Brazilija preklicala nevtralnost.

RIO DE JANEIRO, 28. (Kor.) Brazilija je preklicala nevtralitete odloke v vojni med Združenimi državami in Nemčijo.

Nova Rusija.

VOLITVE V USTAVODAJNO SKUPŠČINO.

PETROGRAD, 29. (Kor.) Provizorična vlada objavlja dekret, ki razpisuje volitve za ustavodajno skupščino za 30. septembra 1917, sklicanje skupščine pa za 13. oktobra 1917.

Kerenski na kavkaški fronti.

PETROGRAD, 28. (Kor.) Vojni minister Kerenski je odpotoval v Kazan in na Kavkaz.

Kongres Kozakov.

PETROGRAD, 27. (Kor.) Velika skupščina Kozakov je soglasno sprejela sklep glede vojne, ki energično zavrača vsako misel na poseben mir in zahteva, da se nadaljuje vojna sporazumno z zavezniki do popolne zmage. Resolucija dalje graja vojaške ubežnike in jih proglasa za izdajalce. Končno se pozivlja prebivalstvo, da se udeleži podpisovanja osvobodilnega posojila.

Gospodsk zbornica.

DUNAJ, 28. (Kor.) (Nadaljevanje.) Post. Sieghart je nastopil za sporazum med Čehi in Nemci potom kompromisa od naroda do naroda. Prof. mednarodnega prava Lammasch je zahteval mir brez aneksij, kar pa ne izključuje mejnih korektur in izmenjave ozemlja s privoljenjem dotičnih narodov. Avstro-Ogrska naj postavi sledeči program: Mir brez pravih aneksij, omejitev oboroževanja, enakopravnost narodov, mirna poravnava bodočih mednarodnih diferenc. S tem bi bil storjen najboljši korak v dosegu skorajšnjega, častnega in trajnega mira.

Poljak Bilinski je opozarjal na neprestano lojalnost Poljakov in naglašal identiteto interesov habsburške dinastije z interesi poljskega naroda v smislu starih tradicij. Grof Oswald Thun Salzu je protestiral proti temu, da se češki poslanci identificirajo z dr. Kramarjem.

Knez Aueršperg je nastopal za sporazum med avstrijskimi narodi, obžaloval odhod brambene ministra Georgija iz urada, ki da je moral iti le radi tega, ker je podajal jasna pojasnila o stvarih, ki so se dogodile.

Knez Ferdinand Lobkovic je opozarjal na to, da so se žalobov v naši armadi dogodili razni žalostni slučaji. Pri posameznih četah in posebno pri dopolnilnih formacijah z manje izvežbanim moštvom so se dogodile stvari, ki morajo izzvati stud in prokletstvo vsakega dobrega patrijota. Ne samo, da so se dogodile te stvari med manje izobraženimi elementi, ki so jih zavedli brezvestni agitatorji, ampak celo oficirji so se spozabili tako daleč, da se niso brigali niti za svoje najenostavnejše vojaške dolžnosti. To postopanje morda obžalovati vsak patrijot, kajti ti ljudje niso samo škodovali trenutnemu položaju na fronti, ampak spravili so v veliko slabši glas svoje polke, ki so si poprej in tudi pozneje z veliko hrabrostjo priborili velike lovorike. Škodovali so tudi silno svojim rojakom. Ako bi se poizkušalo, na podlagi takih pojavov sumničiti vse narodnosti, bi bilo to nepatrijotično postopanje. Ne more se tajiti, da so pri gotovih listih na krmlju ljudje, ki jim morda ni gotovo čisto neprijetno, da so ravno pripadniki katerega naroda v zmoti. V tej zvezi je opozarjal govornik na razpust 28. pešpolka. Pri tej priložnosti se je dogodilo, da je bilo razširjeno falzificirano Najvišje lastnooročno pismo, v katerem so bile rabljene čisto druge besede, kakor v pravem. Razpravljač o političnih stvareh, je naglašal govornik, da je stari program njegove stranke vedno temeljil na avtonomiji kraljestev in dežel. Zastaviti moramo vse sile, da kolikor mogoče edinstveno in sporazumno končamo to vojno, ki je nismo hoteli in ki jo, Bog daj, hočemo končati. Ententa želi, da osvobodijo narode, katerih niti imen ne pozna, niti jezika. Tu mora govornik kot

zvest sin češkega kraljestva kar najodločneje izjaviti, da je naravnost smešno, ako govori ententa o osvoboditvi, ne da bi pri tem mislila na lastne narode, ki ječe pod jarmom. Govornik je končal: Mi smo zvesti državi brez vsakega pojava. (Živahno odobravanje.)

Baron Ehrenfels naglašal potrebo, da se dvigne in pospešuje naše kmetijstvo. Nadškof Theodorowicz izjavlja, da je preokret, ki je nastopil v poljskem narodu, pripisati vladnim meto-lam, ter se ne obrača proti monarhiji ali vladarju, pač pa proti vladi. Govornik pravi nadalje, da za osrednji vlasti ni vse eno, ali se Poljsko kraljestvo priključiti Nemčiji ali Avstriji. Govornik kritizira razmere v Poljski, o katerih naj bi osrednji vlasti resno razmišljali. Na koncu svojega govora je govornik slavil mirovna prizadevanja cesarja. Generalni polkovnik Danki zavrača očetek Bilinskega, češ, da bi bilo vrhovno armadno poveljništvo postopalo sovražno proti Poljakom. Podurjal je velike težkoče, ki jih je imela v začetku naša armada premagovati v Galiciji. Celo vojni maršal nadvojvoda Friderik, ki mu gotovo nihče ne more očitati, da bi bil sovražen Poljakom, se je pritoževal napram govorniku, kakor težave ima s poljskimi oblastmi v Galiciji. Govornik pa naglašal, da sta si armada in vrhovno armadno poveljništvo ravno v onem času stekla največje in najnemilnejše zasluge za državo.

Novi hrvatski ban.

BUDIMPEŠTA, 28. (Kor.) Listi poročajo: Ogrski ministrski predsednik grof Moric Esterhazy je bil danes sprejet od cesarja v zasebni avdienci. Njegovo Veličanstvo je milostno sprejelo na znanje poročilo ogrskega ministrskega predsednika in imenovalo na njegov predlog za bana Hrvatske, Slavonije in Dalmacije višjega župana iz sl. posl. Antona Miholića. Novi ban bo danes ob 1/5 popoldne izvršil prisego v Laksenburgu.

Politika vojnih ciljev in srbsko uprašnje.

IV.

Ako pride Srbija po tej poti do Adrije, se približa tudi možnost mirnega sporazuma z Bolgarsko. Pretirane nade, ki jih stavlja gospodujoča plast na Bolgarskem po to vojno, seveda, ne izpolnijo, kakor sploh mir potom sporazuma prinese malim državam razočaranje. Pričruli so se tej ali oni skupini, ker so računale na nje popolno zmago. Ni slučajno, da je bila med vsemi zveznimi vlastmi Rumunska prva, ki je v Petrogradu uradno oporekala zahtevi: brez aneksij in brez odškodnin! Tisti za Srbijo uničevalni mir, o katerem sanjajo v Sofiji — priključenje vse Makedonije in doline Morave ter koridor do avstroogrške meje po srbskem ozemlju do Donave — bi bil morda možen, če bi zvezne vojske kot zmagovalke stale v Londonu in Petrogradu, v Parizu in Rimu! Ali, tudi po miru potom sporazuma se da uspešnega doseči za razvoj Bolgarske, ako bi se povrnilo na podlagi pogodbe, s katero so zvezne balkanske države leta 1912. razdelile med seboj dedščino evropske Turčije. Po tej pogodbi je dobila Bolgarska — poleg drugega — velik kos Makedonije, pred vsem plodno pelagonsko ravan z Bitoljem, Srbija pa severno Albanijo in dohod k Adriji. Ker pa je vsled odpora veselel Srbija prišla ob albansko zmagalno nagrado, je zahtevala za-se kos Makedonije, v pogodbi priznan Bolgarski. Od tod prelom med zaveznicami in druga balkanska vojna! Če pa sedaj Srbija vendar dobi severno Albanijo, ne bo mogla oporekati temu, da ozemlja, priznana Bolgarski v letu 1912., pripadejo sedaj resnično Bolgarski. Glede mej v posameznostih bo dogovor tem lažji, ker prebivalstvo Makedonije po prenaklenu meji med Srbijo in Bolgarsko nikakor ne bi bilo na škodi. Seveda, če poslušamo apostole narodnostnega boja, se makedonski narodnostni vozač ne razreši nikdar. Ljudskega štetja po zapadnoevropskih pojmihi ni bilo

imel nekoliko svoje uprave. In te reforme nikakor ne bi bile razlajale državnega ustroja, temveč bi ga bile utrdile in zasidrale v srcu narodov. Seveda za ozko plast visokega plemstva, ki se po božji previdnosti poraja v bližini prestola, in za ozko plast najvišje birokracije je bil tak razvoj neudoben ali škodljiv, in zato so morali oni zastavki shirati, zato se je moralo ljudsko zastopstvo onečasti, zato se je morala država, namesto na pametne demokratične in fevdalistične naprave, namesto na sodelovanje vseh narodov nasloniti na edino modrost sablje. Zato pa sedaj upravičeno ogorčenje v parlamentu, ki je voda na mlino naših sovražnikov z vedno frazo osvoboditve na jeziku. Potem pa prihaja sedaj avstro-ogrski minister in napoveduje lastnim narodom v tuzemstvu: živite v napravnem mnenju, pravice narodov do samoodločbe ne priznavamo. Četrtrikova »Zeit« pa pravi v uvodniku pod naslovom »Izpodrsnil se je«: »Odgovor, ki ga je podal grof Czernin na nedolžne mirovne predloge nekaterih poslancev, učinkuje kot pest na oko. Zadostovalo bi bilo, če bi bil grof Czernin še enkrat izrekel svojo ponovno javno izraženo pripravljenost za mir, in dobro bi bilo, če bi jo bil še razširil s kakimi podatki o vojnih ciljih. Namesto tega pa rožlja grof Czernin z »junkerško« obrambo po nikomer napadene pravice krone do sklepanja miru in odločnim zatajevanjem še po nikomur izpodbijane pravice ljudskega zastopstva, da pove svoje mnenje o miru, in je tako pokvaril vse, kar je vsaj v besedah, doslej storil dobrega.« List očita grofu Czerninu, da je v svoji izjavi 15. aprila sam izjavil, da se vojni cilj avstro-ogrške monarhije krije z vojnimi ciljem nove Rusije, katere zahteva za vse narode pravico samoodločbe, sedaj pa v tako ošabnem tonu zavrača isto pravilo. »Kako naj razumemo to mi, kako naj razume to inozemstvo? Ali ne bodo sedaj tudi grofu Czerninu, kot so že zdavnaj pl. Bethmannu, očitali dvojnost? Ali nas more tako ravnanje približati »častnemu miru«? Ali ni tu morda konservativni notranji politik pokvaril koncepte diplomatov? Kjer hoče, kakor danes zahteva čas, biti demokrat na zunanji, mora biti tudi na znotraj, pred vsem pa v svoji lastni notranjosti. Tudi na parketu demokracije se človek lahko izpodrsne, če ni vajen hočiti po njem.« V tem smislu pišejo skoraj vsi listi, edino le stara zvodnica »Neue Freie Presse«, ki se obeša vsakemu okoli vratu, dokler je okoli njegovega vratu zlat ovratnik, je skušala oprati črca, ki pa je ostal Czernin tudi po njenem pranju. S svojo izjavo je grof Czernin zaigral zaupanje avstrijskih narodov, in v delegacijah se mu zna zgoditi isto, kot se je zgodilo njegovemu enako nedemokratsko plemenitemu rojaku, za Avstrijo in njene narode le še prošlemu Clam-Martinicu.

V reševanju krize na Hrvatskem je povsem neprilakovano, — v veliko presenečenje vseh — nastopila pavza. Kriza, ki se je zela dejanski že rešena, da ni trebalo drugega več, nego izvedba formalnosti imenovanja, se je zategnila zopet iz nepoznanih razlogov. Temu posledica pa bo, da iz krize, za katero ni bilo na Hrvatskem nikakega povišja in je bila iz Ogrske ven tako rekoč vsiljena, nastane sedaj resnična ustavna kriza. Z današnjim dnem nastopi na Hrvatskem stanje ex lex, ker ni rešena ne indenniteta niti ni predložena finančna pogodba z Ogrsko. Uprava Hrvatske je brez sredstev, ki bi jih bil moral dovoliti sabor. A karakteristično je, da ni od oficijelne strani do sedaj nobenega glasu o vzroku tega zatezanja. Tem širše je seveda polje za razne kombinacije. Iz hrvatskih listov posnemljemo, da se je tam razširila govorica, da se kriza reši s povsem novimi imeni, kakor se je zgodilo tudi z ogrsko krizo. Govori da se celo o možnosti vojaškega komisarijata, kar pa vendar ni posebno verjetno. Hrvatskim delegatom, ki so šli k ministrskemu predsedniku, da bi kaj izvedeli o stanju krize, da je dal grof Esterhazy »pomirljivih pojasnil«. Ali, kaj se so ministrski predsedniki skopuharili pri dajanju »pomirljivih pojasnil«.

Imel nekoliko svoje uprave. In te reforme nikakor ne bi bile razlajale državnega ustroja, temveč bi ga bile utrdile in zasidrale v srcu narodov. Seveda za ozko plast visokega plemstva, ki se po božji previdnosti poraja v bližini prestola, in za ozko plast najvišje birokracije je bil tak razvoj neudoben ali škodljiv, in zato so morali oni zastavki shirati, zato se je moralo ljudsko zastopstvo onečasti, zato se je morala država, namesto na pametne demokratične in fevdalistične naprave, namesto na sodelovanje vseh narodov nasloniti na edino modrost sablje. Zato pa sedaj upravičeno ogorčenje v parlamentu, ki je voda na mlino naših sovražnikov z vedno frazo osvoboditve na jeziku. Potem pa prihaja sedaj avstro-ogrski minister in napoveduje lastnim narodom v tuzemstvu: živite v napravnem mnenju, pravice narodov do samoodločbe ne priznavamo. Četrtrikova »Zeit« pa pravi v uvodniku pod naslovom »Izpodrsnil se je«: »Odgovor, ki ga je podal grof Czernin na nedolžne mirovne predloge nekaterih poslancev, učinkuje kot pest na oko. Zadostovalo bi bilo, če bi bil grof Czernin še enkrat izrekel svojo ponovno javno izraženo pripravljenost za mir, in dobro bi bilo, če bi jo bil še razširil s kakimi podatki o vojnih ciljih. Namesto tega pa rožlja grof Czernin z »junkerško« obrambo po nikomer napadene pravice krone do sklepanja miru in odločnim zatajevanjem še po nikomur izpodbijane pravice ljudskega zastopstva, da pove svoje mnenje o miru, in je tako pokvaril vse, kar je vsaj v besedah, doslej storil dobrega.« List očita grofu Czerninu, da je v svoji izjavi 15. aprila sam izjavil, da se vojni cilj avstro-ogrške monarhije krije z vojnimi ciljem nove Rusije, katere zahteva za vse narode pravico samoodločbe, sedaj pa v tako ošabnem tonu zavrača isto pravilo. »Kako naj razumemo to mi, kako naj razume to inozemstvo? Ali ne bodo sedaj tudi grofu Czerninu, kot so že zdavnaj pl. Bethmannu, očitali dvojnost? Ali nas more tako ravnanje približati »častnemu miru«? Ali ni tu morda konservativni notranji politik pokvaril koncepte diplomatov? Kjer hoče, kakor danes zahteva čas, biti demokrat na zunanji, mora biti tudi na znotraj, pred vsem pa v svoji lastni notranjosti. Tudi na parketu demokracije se človek lahko izpodrsne, če ni vajen hočiti po njem.« V tem smislu pišejo skoraj vsi listi, edino le stara zvodnica »Neue Freie Presse«, ki se obeša vsakemu okoli vratu, dokler je okoli njegovega vratu zlat ovratnik, je skušala oprati črca, ki pa je ostal Czernin tudi po njenem pranju. S svojo izjavo je grof Czernin zaigral zaupanje avstrijskih narodov, in v delegacijah se mu zna zgoditi isto, kot se je zgodilo njegovemu enako nedemokratsko plemenitemu rojaku, za Avstrijo in njene narode le še prošlemu Clam-Martinicu.

V reševanju krize na Hrvatskem je povsem neprilakovano, — v veliko presenečenje vseh — nastopila pavza. Kriza, ki se je zela dejanski že rešena, da ni trebalo drugega več, nego izvedba formalnosti imenovanja, se je zategnila zopet iz nepoznanih razlogov. Temu posledica pa bo, da iz krize, za katero ni bilo na Hrvatskem nikakega povišja in je bila iz Ogrske ven tako rekoč vsiljena, nastane sedaj resnična ustavna kriza. Z današnjim dnem nastopi na Hrvatskem stanje ex lex, ker ni rešena ne indenniteta niti ni predložena finančna pogodba z Ogrsko. Uprava Hrvatske je brez sredstev, ki bi jih bil moral dovoliti sabor. A karakteristično je, da ni od oficijelne strani do sedaj nobenega glasu o vzroku tega zatezanja. Tem širše je seveda polje za razne kombinacije. Iz hrvatskih listov posnemljemo, da se je tam razširila govorica, da se kriza reši s povsem novimi imeni, kakor se je zgodilo tudi z ogrsko krizo. Govori da se celo o možnosti vojaškega komisarijata, kar pa vendar ni posebno verjetno. Hrvatskim delegatom, ki so šli k ministrskemu predsedniku, da bi kaj izvedeli o stanju krize, da je dal grof Esterhazy »pomirljivih pojasnil«. Ali, kaj se so ministrski predsedniki skopuharili pri dajanju »pomirljivih pojasnil«.

Imel nekoliko svoje uprave. In te reforme nikakor ne bi bile razlajale državnega ustroja, temveč bi ga bile utrdile in zasidrale v srcu narodov. Seveda za ozko plast visokega plemstva, ki se po božji previdnosti poraja v bližini prestola, in za ozko plast najvišje birokracije je bil tak razvoj neudoben ali škodljiv, in zato so morali oni zastavki shirati, zato se je moralo ljudsko zastopstvo onečasti, zato se je morala država, namesto na pametne demokratične in fevdalistične naprave, namesto na sodelovanje vseh narodov nasloniti na edino modrost sablje. Zato pa sedaj upravičeno ogorčenje v parlamentu, ki je voda na mlino naših sovražnikov z vedno frazo osvoboditve na jeziku. Potem pa prihaja sedaj avstro-ogrski minister in napoveduje lastnim narodom v tuzemstvu: živite v napravnem mnenju, pravice narodov do samoodločbe ne priznavamo. Četrtrikova »Zeit« pa pravi v uvodniku pod naslovom »Izpodrsnil se je«: »Odgovor, ki ga je podal grof Czernin na nedolžne mirovne predloge nekaterih poslancev, učinkuje kot pest na oko. Zadostovalo bi bilo, če bi bil grof Czernin še enkrat izrekel svojo ponovno javno izraženo pripravljenost za mir, in dobro bi bilo, če bi jo bil še razširil s kakimi podatki o vojnih ciljih. Namesto tega pa rožlja grof Czernin z »junkerško« obrambo po nikomer napadene pravice krone do sklepanja miru in odločnim zatajevanjem še po nikomur izpodbijane pravice ljudskega zastopstva, da pove svoje mnenje o miru, in je tako pokvaril vse, kar je vsaj v besedah, doslej storil dobrega.« List očita grofu Czerninu, da je v svoji izjavi 15. aprila sam izjavil, da se vojni cilj avstro-ogrške monarhije krije z vojnimi ciljem nove Rusije, katere zahteva za vse narode pravico samoodločbe, sedaj pa v tako ošabnem tonu zavrača isto pravilo. »Kako naj razumemo to mi, kako naj razume to inozemstvo? Ali ne bodo sedaj tudi grofu Czerninu, kot so že zdavnaj pl. Bethmannu, očitali dvojnost? Ali nas more tako ravnanje približati »častnemu miru«? Ali ni tu morda konservativni notranji politik pokvaril koncepte diplomatov? Kjer hoče, kakor danes zahteva čas, biti demokrat na zunanji, mora biti tudi na znotraj, pred vsem pa v svoji lastni notranjosti. Tudi na parketu demokracije se človek lahko izpodrsne, če ni vajen hočiti po njem.« V tem smislu pišejo skoraj vsi listi, edino le stara zvodnica »Neue Freie Presse«, ki se obeša vsakemu okoli vratu, dokler je okoli njegovega vratu zlat ovratnik, je skušala oprati črca, ki pa je ostal Czernin tudi po njenem pranju. S svojo izjavo je grof Czernin zaigral zaupanje avstrijskih narodov, in v delegacijah se mu zna zgoditi isto, kot se je zgodilo njegovemu enako nedemokratsko plemenitemu rojaku, za Avstrijo in njene narode le še prošlemu Clam-Martinicu.

V reševanju krize na Hrvatskem je povsem neprilakovano, — v veliko presenečenje vseh — nastopila pavza. Kriza, ki se je zela dejanski že rešena, da ni trebalo drugega več, nego izvedba formalnosti imenovanja, se je zategnila zopet iz nepoznanih razlogov. Temu posledica pa bo, da iz krize, za katero ni bilo na Hrvatskem nikakega povišja in je bila iz Ogrske ven tako rekoč vsiljena, nastane sedaj resnična ustavna kriza. Z današnjim dnem nastopi na Hrvatskem stanje ex lex, ker ni rešena ne indenniteta niti ni predložena finančna pogodba z Ogrsko. Uprava Hrvatske je brez sredstev, ki bi jih bil moral dovoliti sabor. A karakteristično je, da ni od oficijelne strani do sedaj nobenega glasu o vzroku tega zatezanja. Tem širše je seveda polje za razne kombinacije. Iz hrvatskih listov posnemljemo, da se je tam razširila govorica, da se kriza reši s povsem novimi imeni, kakor se je zgodilo tudi z ogrsko krizo. Govori da se celo o možnosti vojaškega komisarijata, kar pa vendar ni posebno verjetno. Hrvatskim delegatom, ki so šli k ministrskemu predsedniku, da bi kaj izvedeli o stanju krize, da je dal grof Esterhazy »pomirljivih pojasnil«. Ali, kaj se so ministrski predsedniki skopuharili pri dajanju »pomirljivih pojasnil«.

Imel nekoliko svoje uprave. In te reforme nikakor ne bi bile razlajale državnega ustroja, temveč bi ga bile utrdile in zasidrale v srcu narodov. Seveda za ozko plast visokega plemstva, ki se po božji previdnosti poraja v bližini prestola, in za ozko plast najvišje birokracije je bil tak razvoj neudoben ali škodljiv, in zato so morali oni zastavki shirati, zato se je moralo ljudsko zastopstvo onečasti, zato se je morala država, namesto na pametne demokratične in fevdalistične naprave, namesto na sodelovanje vseh narodov nasloniti na edino modrost sablje. Zato pa sedaj upravičeno ogorčenje v parlamentu, ki je voda na mlino naših sovražnikov z vedno frazo osvoboditve na jeziku. Potem pa prihaja sedaj avstro-ogrski minister in napoveduje lastnim narodom v tuzemstvu: živite v napravnem mnenju, pravice narodov do samoodločbe ne priznavamo. Četrtrikova »Zeit« pa pravi v uvodniku pod naslovom »Izpodrsnil se je«: »Odgovor, ki ga je podal grof Czernin na nedolžne mirovne predloge nekaterih poslancev, učinkuje kot pest na oko. Zadostovalo bi bilo, če bi bil grof Czernin še enkrat izrekel svojo ponovno javno izraženo pripravljenost za mir, in dobro bi bilo, če bi jo bil še razširil s kakimi podatki o vojnih ciljih. Namesto tega pa rožlja grof Czernin z »junkerško« obrambo po nikomer napadene pravice krone do sklepanja miru in odločnim zatajevanjem še po nikomur izpodbijane pravice ljudskega zastopstva, da pove svoje mnenje o miru, in je tako pokvaril vse, kar je vsaj v besedah, doslej storil dobrega.« List oč

Brzajavi: JADRANSKA.